

ли товстіші листкові пластинки, більший об'єм стовпчастих клітин, більшу кількість продохів, що свідчить про посилення фотосинтетичних процесів. Тобто за допомогою регуляторів росту можна перетворити сільське господарство у більш інтенсивне. Відомо, що основною властивістю ретардантів є сповільнення росту стебла рослини, що призводить до його акорочення та потовщення. Ці зміни, як правило, зумовлюють перерозподіл асимілятів до господарсько важливих органів, що в свою чергу збільшує продуктивність рослини.

Література:

1. Веремеско С. І., Олійник О.О. Вплив стимуляторів росту рослини на ріст та розвиток кукурудзи / С. І. Веремеско, О.О. Олійник // Вісник ХНАУ, Агрорхімія. – 2009. – № 3 – С. 127–130.
2. Кур'ята В. Г., Голунова Л. А. Ефективність симбіотичної системи соя – *Bradyrhizobium japonicum* за дії пахлобутразолу / Л. А. Голунова, В. Г. Кур'ята, Береговенко С. К. // Физиология и биохимия культ. растений. – 2010. – Т. 42. – № 3. – С. 218 – 224.
3. Кур'ята В.Г., Негреський В.А., Рогач В.В. та ін. Дія пахлобутразолу на активність гіберелінів і вміст абсцизової кислоти в листках деяких сільсько-господарських рослин // Физиология и биохимия культ. растений. – 2005. – 37, № 5. – С. 452–458.
4. Моргул В. В. Проблема регуляторів росту в світі та її вирішення в Україні / В. В. Моргул, В. К. Яворська, І. В. Драгозов // Физиология и биохимия культурных растений. – 2002. – Т. 34, № 5. – С. 371–375.
5. Прусакова Л. Д. Применение производных триазола в растениеводстве / Л. Д. Прусакова, С. И. Чижова // Агрорхімія. – 1998. – № 10. – С. 37–44.
6. Ткачук О. О. Перспективи застосування регуляторів росту в практиці рослинництва / Актуальні питання географічних, біологічних та хімічних наук. Основні наукові проблеми та перспективи дослідження / О. О. Ткачук // Збірник наукових праць ВДПУ. – Вінниця, 2011. – Вип. 8 (13). – (178 с.) – С. 123–125.

Перепелиця О.О., Сметанюк О.І., Кузик Л.Г.
Буковинський державний медичний університет

ОЦІНКА НАГРОМАДЖЕННЯ ФЛУОРИДІВ РОСЛИНАМИ РОДУ ARTEMISIA ЗА ДІЇ ЕДАФІЧНИХ ЧИННИКІВ

Чернівецька область (Україна) за флористичними оцінками налічує понад 1600 судинних видів рослин, з яких 120 визнані офіційною медициною, а для 300 відома лікувальна дія [1]. Місцеве населення широко використовує лікарські рослини з метою лікування та профілактики окремих хвороб. А тому актуа-

льним є вивчення складу лікарських рослин в умовах природного їх зростання як перспективних профілактичних засобів.

Відомо, що на формування елементного складу рослин впливають два основних фактори – генетичний та екологічний. При цьому, якщо геохімічне місцезростання відповідає потребам рослини, то на елементний хімічний склад, переважно, впливає генетичний фактор [2].

Попередніми нашими дослідженнями проведено ранжування видів рослин лучних біотопів Чернівецької області за комплексом критеріїв – вмістом флуоридів у рослинах, коефіцієнтом специфічного відносного накопичення, коефіцієнтом біологічного накопичення й встановлено, що для рослин лучних біотопів Чернівецької області властива видова специфіка поглинання флуоридів [3, 4]. Нас зацікавив той факт, що рослини роду *Artemisia* (*Artemisia vulgaris* L., *Artemisia absinthium* L., *Artemisia annua* L., *Artemisia austriaca* Jacq.) характеризуються низьким вмістом флуоридів, меншим за 1,20 мг/кг сух.маси у надземній частині та 1,28 мг/кг сух.маси – у підземній в усіх місцях зростання. Крім того, види *Artemisia vulgaris* L., *Artemisia absinthium* L. характеризувались низькою інтенсивністю поглинання флуоридів (коефіцієнт біологічного поглинання менше 1) та низькими коефіцієнтами варіації їх вмісту, що є свідченням природних (фонових) концентрацій флуоридів. Аналіз кореляційних залежностей між вмістом флуоридів у рослинах різних видів *Artemisia* і показниками едафотопу засвідчили специфічність накопичення Флуору кожним видом [5]. Оскільки окремі види рослин виявляли залежність вмісту флуоридів від декількох едафічних чинників, то виникла потреба в комплексній оцінці впливу фізико-хімічних властивостей ґрунту на рослини роду *Artemisia*. Тому метою дослідження стало виведення кореляційно-регресійних рівнянь для кожного виду *Artemisia*, які б дозволили прогнозувати вміст флуоридів за дії едафічних чинників.

Результати опрацьовані з допомогою пакету програми «Statistica-7.0». Статистичну обробку проводили для 4 видів рослин *Artemisia annua* L., *Artemisia austriaca* Jacq., *Artemisia vulgaris* L., *Artemisia absinthium* L., зібраних з 8 лучних біотопів Чернівецької області. При цьому, тільки для останніх двох видів виведені достовірні рівняння регресії:

а) для надземної частини *Artemisia absinthium* L.:

$$\omega (F) = 0,788686 - 0,021796 \text{ СВО} \quad (r = 0,9; r^2 = 0,92; P < 0,05);$$

б) для надземної частини *Artemisia vulgaris* L.:

$$\omega (F) = -0,677764 + 0,225544 \text{ рН} - 0,007127 \text{ ГК} \quad (r = 0,9; r^2 = 0,92; P < 0,05).$$

За результатами регресійного аналізу встановлено, що вміст флуоридів для надземної частини *Artemisia absinthium* L. визначається сумою ввібраних основ, для *Artemisia vulgaris* L. – водневим показником та гідролітичною кислотністю ґрунту, тобто нагромадження Флуору відбувається на не кислих ґрунтах.

Одержані результати узгоджуються з попередніми дослідженнями. Результати статистичної обробки можуть бути використані для прогнозування вмісту флуоридів у рослинах видів *Artemisia vulgaris* L., *Artemisia absinthium* L. та розробки рекомендацій, які визначають можливість використання лікарської рослинної сировини у фітотерапії.

Література:

1. Деревенко Т.О., Смолінська М.О. Фіторесурси *Staphylearinnata* L на території Буковини і перспективи їх використання // Матеріали II науково-практичної конференції з міжнародною участю (Чернівці, 6-7 жовтня 2005 року). – Чернівці, 2005. – С. 85-87.
2. Бессонова В.П. Индикация загрязнения окружающей среды тяжелыми металлами по их накоплению в растениях / В.П.Бессонова // Питання біоіндикації та екології. – 1999. – № 4. – С. 11-20.
3. Костишин С. С. Виділення екологічних груп рослин лучних біотопів Чернівецької області за потребою у Флуорі / С. С. Костишин, О. О. Перепелиця // Вісник Львівського університету. Серія біологічна. – 2008. – Вип. 47. – С. 110-115.
4. Перепелиця О. О. Вміст фторидів у рослинах лучних біотопів Чернівецької області / О. О. Перепелиця, С. С. Руденко // Вісник Запорізького національного університету. – Запоріжжя, 2007. – № 1. – С. 159-164.
5. Руденко С.С. Вплив едафічних факторів на накопичення фторидів рослинами лучних біотопів Чернівецької області / С.С.Руденко, О.О.Перепелиця // Проблеми екології та медицини. – 2007. – № 1-2. – С. 3-7.